

40 MORGENBLADET 21.–27. OKTOBER 2011

Bøker Sakprosa

Historien om Universitetet i Oslo er med sine ni bind den største institusjonshistorien i Norge. Men perspektivene som legges frem som styrende for verket er tamme, utdelige og skuffende.

Når ambisjon møter realitet

ANMELDELSE
Espen Søybe

Tidspresedde oppdragshistorikere sammenligner ofte sin virksomhet med å krysse bekker. Det er om å gjøre å finne et sted det er lett å komme over, derfor lønner det seg å gå litt opp og ned langs bredden for man vasser uti. Universitetshistorien skal krysse en flod, de ni bindene kan lignes med en bro som skal bringe leseren tørrskodd fra den ene bredden til den andre, men ikke bare det: Leseren skal heves i været så elvens kilder blir synlige.

Fra broen må det være mulig å observere flodens buktninger gjennom landskapet, hvor elven har gravet ut masse og hvor den har lagt fra seg sandbanker. Side-elvene må kunne registreres, bakevjene med drivved og vrakgods bør synliggjøres. Oversømmelser, tørkeperioder og forsøk på å lede elven i nye retninger, fosser og kraftstasjoner med ledningsnett ut over det omkringliggende land må kunne studeres i fugleperspektiv fra broen. Endelig må betrakteren, om enn i det fjerne, kunne skimte elvens møte med havet.

Forarbeidet. De ni bindene, den største institusjonshistorien i Norge, er utarbeidet ved Forum for Universitetshistorie i Oslo, opprettet ved kollegievedtak i 1992. Forumets nettside opplyser om 20 deltagere per 12. oktober 2011, og at oppdraget var å skape et forskningsmessig grunnlag for universitetshistorien og utarbeide verket til jubileet i 2011, drive med vitenskapshistorie, bygge opp bok- og kildesamlinger og koordinere forskning og formidling på feltet.

Forum for Universitetshistorie har hatt tre prosjektledere: Sivert Langholm (1993–1997), Edgeir Benum (1997–2002) og John Peter Collett (2002–2011) samt et styre på en seks-syv personer. I 1999 ble det opprettet en bokkomité på syv personer. John Peter Collett, Edgeir Benum og Dag Gjestland har siden 2008 utgjort en redaksjonsgruppe som senere er supplert med Ivar Torgersen. Krumtappen i alle disse organisasjonsnivåene er John Peter Collett, professor i historie, han leder på alle nivå bortsett fra styret, og er også prosjektleder for hele Forumet.

Sin egen forlagsredaktør. Ifølge Doffin (datatabase for offentlige innkjøp) la Forumet 7. oktober 2009 ut en anbudsutlysning av en bokserie om historien til Universitetet i Oslo, men det ble ikke inngått noen avtale

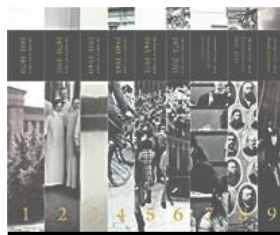
med et forlag. Stilte de etablerte forlagene helt urimelige krav, eller var det Forum for Universitetshistorie som forlangte betingelser ingen kunne akseptere? Nå er det Unipub, hovedsakelig et ekspedisjonskontor for Representanten ved UiO, som står som forlag for bokserien.

På bøkens kolofonside er John Peter Collett ført opp som redaktør, mens Edgeir Benum, Dag Gjestland og Ivar Torgersen utgjør redaksjonen. Forumet har altså vært sin egen forlagsredaktør. Det er dessverre ikke redegjort for dette i det redaksjonelle forordet til bind 1. Har Forumet, styret, eventuelt bokkomiteen, kommet frem til at norsk forlagsarbeid har for lav kvalitet? Flerbindsverket fra Kaupang-utgravningene utgis av Aarhus Universitetsforlag, som var det eneste forlaget som kunne imøtekomme de strenge kravene arkeologene stilte til blant annet planse- og kartverk. Forhåpentligvis vil en fremtidig historie om utarbeidelsen av historieverket om Universitetet i Oslo kunne gi svar på disse spørsmålene.

Integrert historie. I det redaksjonelle forordet for hele bokserien til bind 1, hevdes det at hensikten har vært å skrive en mest mulig integrert historie. Dette blir presisert til å skrive «universitetets, mer enn de enkelte fags eller de enkelte fakulteters, historie». Videre skal verket ta opp universitetet i en bred samfunnsmessig kontekst. Denne tilnærmingen skal gi innsikt i universitetet som institusjon, i kreftene bak dets utvikling og dets plass i det nasjonale og internasjonale samfunnet. Det opplyses at forfatterne har hatt frihet til å gå ulike veier for å realisere målet om å skrive integrert historie. Det heter også at den integrerte tilnærmingen er forlatt i det siste kronologiske bindet, bind 6, som dekker perioden fra 1975 til 2011 og tar for seg ledelsen ved Universitetet i Oslo.

I forordet til bindet utdypes dette av Kim G. Helsvig, dr. art i historie og forsker ved Forum for Universitetshistorie. Planen om en felles mal og et enhetlig verk ble ganske tidlig forlatt, skriver han, og grunnen var at forskningsmiljøet ønsket at de enkelte forfatterne skulle ha frihet til «å feste sitt personlige grep på 'sin' periode». På side 9 i bindet utdypes Helsvig hva han mener med en integrert fremstilling: Alle sider av universitetets mangfoldige virksomhet skal sees i sammenheng. Dette er voldsomt, og må være vanskelig å operasjonalisere. Hans bind handler altså om ledelsen, og dens forsøk på å avklare universitetets identitet.

Kaleidoskopisk. De to forfatterne av bind 2 (1870–1911), Jon Røyne Kyllingstad, Ph.D. i historie og forsker ved Forum for Universitetshistorie og Thor Inge Rørvik, universitetslektor ved Institutt for filosofi, idé- og kunsthistorie og klassiske språk,

Bokverket *Universitetet i Oslo 1811–2011*:

- Bind 1: John Peter Collett, Universitetet i nasjonen, 1811–1870
- Bind 2: Jon R. Kyllingstad og Thor Inge Rørvik, Vitenskapsens univers, 1870–1911
- Bind 3: Jorunn Sem Fure, Inn i forskningsalderen, 1911–1940
- Bind 4: Jorunn Sem Fure, Universitetet i kamp, 1940–1945
- Bind 5: Fredrik W. Thue, Den store transformasjonen, 1945–1970
- Bind 6: Kim G. Helsvig, Mot en ny samfunnskontrakt, 1975–2011
- Bind 7: Eirin Larsen, Peder Anker, Bent Sofus Tranøy, Magnus Gulbrandsen og Johannes W. Løvhaug, Samtidshistoriske perspektiver
- Bind 8: Jan Eivind Myhre, Kunnskapsbærene 1811–2011, Akademikere mellom universitet og samfunn
- Bind 9: Tor Ivar Hansen (red.), Studentminner

nevner ikke i sitt forord noe om en integrert historiefremstilling. Derimot har de satt seg fore å ta opp det de kaller universitetets legitimitets- og identitetskrise, altså hvordan Universitetet i Oslo gikk fra å være en kulturbærer for embetsstanden til å bli en utdanningsinstitusjon for en samfunnselite som knyttet sin identitet til vitenskapelig sakkunnskap.

I det etterfølgende bind 3 som dekker perioden fra 1911 til 1940, skrevet av Jorunn Sem Fure, dr. art i historie, heter det enkelt og greit at boken er skrevet ut fra det synet at universitetet består av mange relativt fristående elementer, med de fem fakultetene som delkulturer – samtidig finnes det noe som er mer enn summen av disse delene. Forfatteren hevder at hun gjennom en «kaleidoskopisk betraktningssmåte» vil belyse dette. Mens forfatterne av bind 2 kaller den delovergrepene størrelsen de er ute etter for identitet, satser forfatteren av bind 3 på kultur.

Subjektiv relativisme. Forfatterne av bind 1, 2, 3, 4 og 6 tilkjenner i sine forord et avslappet forhold og en pragmatisk holdning til hva det vil si å skrive universitetets historie som integrert historie. Det kan

ikke sies om forfatterne av bind 5, Fredrik W. Thue, dr. philos i historie og postdoktor ved Institutt for arkeologi, konservering og historie, og Kim G. Helsvig (som også har skrevet bind 6). De har skrevet nesten et helt innledende kapittel om hva de forstår med en integrert fremstilling. De to forfatterne bekjenner seg til en subjektiv relativisme når de hevder at boken er skrevet fra perspektiver som reflekterer deres egne erfaringer fra den akademiske verden, og at mennesker med andre erfaringer og perspektiver ville ha kunnet skrive en helt annen bok som ville ha vært like sannferdig som deres.

I enkelte sammenhenger kan det fungere kritisk å hevde dette, men trenger ikke også en historiefremstilling forpliktende sannhetsbegreper? Thue og Helsvig hevder at universitetet «eksisterer ikke minst i kraft av de ulike forestillingene om fortid og tradisjon som tusener av lærere, studenter og administrativt ansatte bærer med seg i sitt akademiske dagligliv». Hvis forfatterne virkelig mener dette har de vel snakket med lærere, studenter og administrativt ansatte? Det har de ikke gjort, også for dem er dette bare en uforpliktende talemate.

Løst om sammenhenger. I innledningskapitlet skriver Thue og Helsvig at universitetets mangfoldige virksomheter skal sees i sammenheng, og hevder at dette er et bevisst brudd med tradisjonen. Historien til administrasjonen og til de enkelte fakulteter skal ses under ett, de vil undersøke forholdet mellom universitetets mangfold og enhet «som et konkret historisk problem», og forklarer at «det historiske betingede samspillet mellom universitet og samfunn best kan forstås når et bredt spekter av fag og virksomheter blir sett i sammenheng».

Hva betyr det at man skal se forholdet mellom universitetets enhet og mangfold som et konkret historisk problem? Hadde det ikke holdt å si historisk problem? Det er uklart hva det betyr å se fag og virksomheter i sammenheng – men ikke bare uklart, det er også temmelig konvensjonelt. Disse løst formulerte setningene, hevder forfatterne, er et nyskapende program også i internasjonal sammenheng. Virkelig? Er det lurt å skrive sånt?

To kulturer. Thue og Helsvig tar seg imidlertid pent inn når de forklarer at hovedtemaet i boken er metamorfosen universitetet gjennomgikk på veien fra et klassisk eliteuniversitet til et masseuniversitet. Under dette endringsforløpet forsøkte universitetet å identifisere seg selv, og dette identitetsarbeidet, hevder de, utgjikk bare i liten grad fra universitetets ledelse.

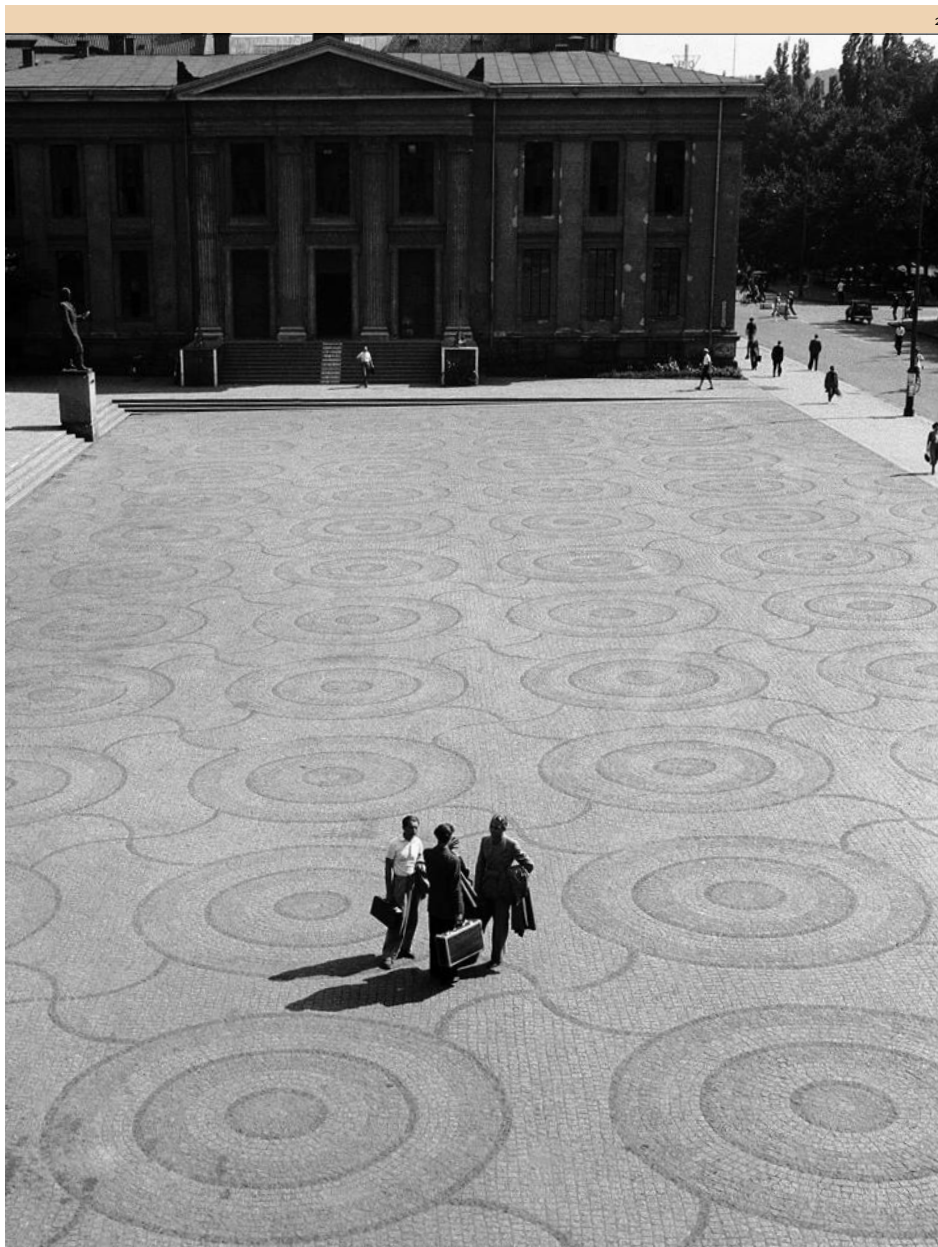
Forfatterne peker også på at Universitetet i Oslo like etter krigen var preget av to kulturer, den humanistiske og den naturvitenskapelige, med hver sin helhets-

Side: 40.

Del: 1.

© MorgenbladetPublisert: 21.10.2011.

21.–27. OKTOBER 2011 MORGENBLADET 41

Hva gjør kunnskap til vitenskap? Forum for Universitetshistorie burde hatt mer å by på av overgripende problemstillinger av kunnskapssosiologisk og vitenskapsteoretisk art, skriver Espen Søbøye. Fra Universitetsplassen i Oslo. FOTO: LEIF ØRNE/LUND/SCANPIX

forståelse av hva universitetet skulle være. Hvem som klarte å prege universitetet i sitt bilde, er et sentralt spørsmål i boken. Mange vil hevde at en slik todeling er en forenkling; matematikerne og medisinerne hadde hver sin kultur, juristene sin og så videre. Forfatterne sier da også at det er minst like mange vitenskapskulturer som fakulteter, men uten at det fører til at de reviderer sin sentrale problemstilling.

På slutten av det metodiske innledningskapitlet vender Thue og Helsvig tilbake til den integrerte universitetshistorien. Fordelen med den er at historien ikke løser seg opp i en lang rekke faghistorier. Når de går inn på fagene, er det forholdet mellom forskning og undervisning de har vært opptatt av – her blir de igjen konkrete. Hvordan klarte fagene å forfølge sine vitenskapelige ambisjoner og knytte seg til internasjonale forskerfellesskap samtidig som instituttene ble overfylt av studenter? Behagelig konkret er også argumentasjonen for at det endrede for-

holdet mellom institutt og fakultet må bli et viktig tema. Valget av disse problemstillingene springer ut av greie og tilforlittelige resonnementer, som det er lett å slutte seg til.

Mangler helhetlige perspektiver. Ut fra dette kan det kanskje virke som om forordene er fulle av spennende teoretiske overlegninger. Det er slett ikke tilfellet. Burde ikke Forum for Universitetshistorie også hatt mer å by på av overgripende problemstillinger av kunnskapssosiologisk og vitenskapsteoretisk art? Hvordan produseres kunnskap? Hva gjør kunnskap til vitenskap? Kunne universitetets historie ha vært skrevet som vitenskapens historie i Norge? Kunne universitetet og utviklingen av demokratiet vært en overordnet problemstilling? Ved Forumet som har eksistert i snart 20 år må det ha vært avholdt en rekke interessante seminarer om slikt som kunne ha materialisert seg i noen velvalgte innledende perspektiver

og retningslinjer for verket. Det er også et problem at det samlende perspektivet, integrert historie, er så løst formulert.

De perspektivene som legges frem som styrende for verket er tamme, utydelige og skuffende. Metoden må derfor bli å ta for seg verk etter verk og se om de tross alt utgjør en helhet.

Bind 1. Universitetet i nasjonen, 1811–1870

Dette første bindet er strålende. Dette er ikke bare universitetets historie, men en vesentlig berikelse av Norges historie. Det er tradisjonell fortellende, mer enn problematiserende historieskrivning på sitt aller beste. John Peter Collett beveger seg selvfølgelig, hjemmevant og ubesværet blant Anker, Schweigaard, Welhaven, Wedel Jarlsberg og alle de andre høvding-skikkelsene i slutten av det 18. og begynnelsen av det 19. århundret. Forfatteren

bruker 150 sider før universitetet er på plass i Christiania, men det er ikke én side for mye. Det er en svir å lese scenen Collett begynner historieverket med, en skildring av borgerskapet i Christiania som 5. august 1661 ba prins Christian om et akademi for godtfolks barn, så de slapp å sende sine sønner utenlands. Med denne vakker utmalte scene peker forfatteren på en kilde som tørket ut, selv om argumentet skulle bli gjentatt. Deretter gir han et riss av universitetenes historie i Europa generelt og av Skandinavia spesielt.

Punerkrigene blir bare blåbær mot dette.

Patriot og opplysningsmann. Collett har heldigvis ikke falt for fristelsen til å skrive alt han vet om dette. I stedet går han til 1771 og 1778 da norske krav om et universitet igjen ble hevdet. Men først er han innom 1764 da Peter Frederik Suhm, en dansk adelsmann som hadde giftet seg til en stor formue i Trondheim, sammen med Johan Ernst Gunnerus og Gerhard Schøning stiftet vitenskapsselskapet i Trondheim.

Et høydepunkt i dette bindet er beretningen om da Johann Friedrich Struensee kalte biskop Gunnerus til København for å utarbeide en plan for reform av universitetet i København. Struensee ville sørge for at teologene bare fikk bestemme over sitt eget fag og ikke over hele universitetet. Det var opplysningstiden som meldte sin ankomst, vitenskapen måtte gjøre seg til herre i eget hus, forklarer Collett. Gunnerus hadde uten å ha blitt spurt også lagt frem en plan for et universitet i Norge for Struensee. I forslaget het det at en slik institusjon ville være nøkkelen til Norges fremtid. Utvikling kunne sikres gjennom ekspertise, og det ville ikke kunne skaffes uten gjennom et universitet. En norsk embetsmann måtte være født i Norge for å kunne tjene landet og bidra til folkets vel. Gunnerus var både patriot og opplysningsmann.

Universitetet ville Gunnerus plassere i Kristiansand, det skulle ha 13 lærere og om lag 60 studenter. Et annet forslag var å opprette en ny by ved Mjøsa til universitetet, for å hjelpe næringslivet på hele Østlandet. Like etter at Struensee hadde fått planene fra Gunnerus ble han arrestert, anklaget for høyforræderi, og henrettet.

Et demokratisk universitet? I 1788 sa stiftsprost Hagerup til kronprins Frederik under hans besøk i Trondheim: «Lange – længe har Norge sukket etter et Universitet, Ypperste Kronprinds!» Kravet om et

►►►

Side: 41.

Del: 1.

© MorgenbladetPublisert: 21.10.2011.Publisert: 21.10.2011.

42 MORGENBLADET 21.-27. OKTOBER 2011

► **Når ambisjon møter realitet**

universitet som ble fremsatt i 1790-årene, var ikke lenger bare knyttet til opplysningstiden og patriotisme, men også til demokrati. Nå var det prost J.N. Wilse som førte ordet. Bernt Anker, handelspartisiatets første mann, spurte: «Har et land som Norge ikke Ret til Oplysning, og kan den erholdes uden Universitet?»

Nils Tønder Lund, en norskfødt embetsmann i København, ville åpne universitetet også for middelstandens sønner. Christen Pram radikaliserer denne tanken: Bonden og embetsmannen som snart skulle sitte ved siden av hverandre i en folkevalgt forsamling, måtte også sitte side ved side på et norsk universitet. Et annet forslag gikk ut på at universitetet skulle forbeholdes naturvitenskap og ikke utdanne embetsmenn. Andre ville at universitetet skulle forbeholdes aristokratisk elite av embetsmenn.

Niels Treschows rolle. Fremstøtene i 1790-årene lyktes heller ikke, og forslaget om universitet ble ikke tatt opp igjen før i 1809 med Selskapet for Norges vel og Herman Wedel Jarlsberg som drivende krefter. Kongsberg ble utpekt til universitetsby, og 2. september 1811 het det i en kongelig forordning at det skulle opprettes et fullstendig universitet i Norge. I stedet for å nekte Norge et universitet som kunne føre til krav om uavhengighet, imotekom nå kongen dette kravet for å minske nordmennenes misnøye.

Fremstillingen fortsetter med en nødvendig og detaljert redegjørelse for planleggingen av det nye universitetet, den foregikk i København fra 1811 til 1813, og nå er det danskemennene Niels Treschow, filosofiprofessor i København fra 1803, som leder an. Hans universitetskomisjon kom frem til at universitetet skulle være til nytte og til dannelse, og ligge i Christiania med en stab på 23 profesorer og to lektorer. Treschow som sto de britiske empiristene nær, ble den første professoren ved det nye universitetet som 25. juni 1813 arrangerte examen artium for 18 kandidater i Christiania.

Detaljene truer oversikten. Kapitlene om universitetets første år har velvalgte titler, universitetet i byen, i staten og i nasjonen. Det er Herman Wedel Jarlsberg, universitetets prokansler, som står frem som universitetets sterke mann frem til han dør i 1840. Collett har også skrevet et kyndig formulert kapittel om universitetet i det selvstendige Norge, altså om universitetet og 1814. Detaljene begynner imidlertid på de hundre sidene disse kapitlene utgjør, om ikke å true, så i alle fall å utfordre tekstens fremdrift og oversikt.

Bare på ett sted tar de overhånd, det er i kapitlet om universitetets fundas. Stakkars den historiestudent som skal eksamineres i Treschows fire fundasutkast og gjøre rede for stridigheten om den i 1813, 1815, 1816, 1818, 1821. Punerkrigene blir bare blåbær mot dette. Nå er fundasen, loven om universitetet, altså reglementet eller formålsparagrafen for institusjonen av stor betydning. Resultatet av disse stridighetene var at Stortinget i 1824 ga universitetet monopol på utdanning av geistlige og sivile embetsmenn og sikret institusjonen uavhengighet i utøvelsen av dette.

Fremtung. Collett skriver et sjarmerende avsnitt om Niels Henrik Abel, Christian Boeck og Baltazar Keilhau som i 1825 ble sendt ut i verden for å studere. Dette er utmerket, i grunnen er alt utmerket. Problemet er at Collett skal frem til 1870 og har brukt om lag 300 svært tette sider før han er ferdig med 1830-årene.

Fra og med annen del av kapittel 11 handler bind 1 om utviklingen på delnivå, og først om norsk språk og historie som universitetsfag. Deretter er det egne kapitler om medisin, et velskrevet og interessant kapittel om examen artium, annekseksamen, det teologiske fakultetet. Det følger kapitler med avsnitt om juristene og Universitetsbiblioteket. Alt dette er også interessant. Problemet er at når Collett går ned på delnivå blir detaljene enda mer truende, og kronologien og fremdriften truer med å bryte helt sammen. Isolert sett er hvert enkelt av disse avsnittene gode; den erfarne historikeren skriver ikke rent kronologisk, og er naturligvis i

Begynnelsen: Niels Treschow ble den første professoren, i filosofi, ved det nye universitetet i Christiania.
PASTELL AV CHRISTIAN HORNEMAN, KØBENHAVNS UNIVERSITET

Studentertid: Universitetsbygget fotografert cirka 1900.
FOTO: UNIVERSITETSHISTORISK FOTOBASE

sin fulle rett til å ta for seg de vesentligste og mest skjellsettende begivenhetene i hvert enkelt fag og epoke han behandler. Det kan heller ikke være tvil om at han makter å skrive *integreert historie* og viser hvordan overordnede og grunnleggende holdninger slår inn i de enkelte fakultetene, blant annet hvordan det han kaller annen generasjons professorer vendte seg bort fra de abstrakte systemene og mot empiri. Problemet er at fremstillingen blir hengende igjen i 1830- og -40-årene.

Først på side 445 begynner kapitlet som heter «Mot 50-årsjubileet 1845-61», og på side 499 begynner det siste kapitlet, som heter «Avslutningen av en epoke»: på knappe åtte sider skal de ti siste årene dekkes. Collett bruker 444 sider frem til 1845, og vel 60 sider fra 1845 til 1870. Bindet kan ikke sies å være fullført lenger enn til 1845, og burde ha stoppet akkurat i det året da Stortinget vedtok en ny fundas som fjernet prokanslerembetet. Avgjørelsen styrket fakultetene, som Collett påpeker, og svekket helheten.

Hvor er primærkildene? Collett skriver flytende, klart og godt. Av og til kan han bli litt ordrik og helle mot det pompøse, for eksempel når det heter at planleggingen av universitetet foregikk «mot et bakteppe

av en større europeisk kontekst». Ville det ikke holdt med «mot et europeisk bakteppe» eller «i en større europeisk kontekst»? Nederst på side 271 begynner tre setninger like etter hverandre med Ørsted. Avsnittet øverst på side 358, som omtaler Anton Martin Schweigaards utenlandsreise i 1833, inneholder fem setninger som sier det samme. Slikt rusk ville en erfaren forlagsredaktør ha fjernet.

Et mer grunnleggende spørsmålstegen kan settes ved kildebruken. Det er svært få referanser til primærkilder. For eksempel heter det i en fotnote at fremstillingen av Det teologiske fakultetet i 1820- og -30-årene bygger på Finar Mollands *Norges kirkehistorie i det 19. århundre fra 1979*. Det er mulig at Mollands kirkehistorie ligger så tett på primærkildene fra universitetets arkiv at det er unødvendig å gå til dokumentene, men dette skurrer. Ingen vet bedre enn Collett hvor fruktbart og inspirerende det er å gå til primærkildene.

Fabelaktig utsyn. Eilert Sundt er bare så vidt nevnt i dette bindet, men han virket som samfunnsforsker. Det er heller ikke mye i dette bindet om Michael Sars, som tross alt brevveslet med Darwin og hadde et navn som naturforsker langt ut over Norge. Protesten mot utvisningen av Harro Harring er heller ikke nevnt, studentene og akademikere var toneangivende ved den begivenheten. Vi får heller ikke høre noe om hvordan universitetet eventuelt forholdt seg til Marcus Thrane og den bevegelsen han startet. Reagerte noen ved universitetet på at over hundre personer ble dømt for å ha forbrutt seg mot statens sikkerhet?

På tross av innvendingene har Collett løftet leseren høyt til værs og byr på et fabelaktig utsyn mot universitetets forhistorie og første år. Han har imidlertid forlatt leseren på kanten av en svimlende slukt omtrent ved året 1845. Hvordan skal leseren ta seg over til neste bind som begynner i 1870?

Espen Søbøye er forfatter og kritiker. Les anmeldelse av bind 2-9 i Morgenbladet neste uke.

OCA

Office for Contemporary Art Norway

INTERNATIONAL SUPPORT

APPLICATION DEADLINE: 1 NOVEMBER 2011

OCA provides financial support on a quarterly basis for international projects involving Norwegian artists and/or cultural producers. Applications are accepted from Norwegian artists, international artists living and working in Norway and non-profit organisations. Priority is given to exhibitions taking place in key international art institutions and project spaces. Support is also extended to solo and group exhibitions organised by international curators, as well as to Norwegian art professionals organising exhibitions and projects abroad. The applications will be assessed by an International Jury appointed by OCA. The following application deadline is 1 February 2012.

PLATFORM CHINA RESIDENCY

WIELS RESIDENCY PROGRAMME

APPLICATION DEADLINE: 1 NOVEMBER 2011

OCA provides a variety of international residency opportunities for Norwegian artists, curators and critics abroad. OCA is currently accepting applications prior to the 1 November deadline for the following programmes: Platform China Residency Programme, Beijing, China and International Artist in Residency Programme at WIELS Contemporary Art Centre, Brussels, Belgium.

For questions regarding applications for International Support, please contact Anne Charlotte Hauen at anne.charlotte.hauen@oca.no. For international institutional applications and biennials, and for residency programmes, please contact Paul Brewer at paul.brewer@oca.no.

www.oca.no

Nedre gate 7 | 0551 Oslo | Norway | tel +47 23 23 31 50 | info@oca.no

Kjell Rylander
Kontentum
21. oktober - 6. november
Rom8, Vaskerelven 8, Bergen
www.khib.no

k: Kunstskolen i Bergen
Bergen National Academy of the Arts

Program for kunstnerisk utviklingsarbeid

Side: 42.

Del: 1.

© MorgenbladetPublisert: 21.10.2011.Publisert: 21.10.2011.Publisert: 21.10.2011.